

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ ім. С. Крушельницької

Засн. 1900 як Міський театр у будівлі, зведений за проектом арх. З. Горголевського у стилі італ., або віден., псевдоренесансу. 1930–39 — Великий театр, 1939–41, 1944–50 — Львів. держ. театр опери та балету. 1941–44 діяв як Львів. опер. театр (кер. В. Блавацький), 1950–56 — академіч., 1956–2000 — ім. І. Франка, від 2000 — ім. С. Крушельницької, від 2005 — національний. Відкрився оперою «Янек» В. Желенського за участі Я. Королевич-Вайдової та О. Мишуги. У перші роки діяльності робив акценти на польс. мистецтво. 1921 дир. Л. Чарновський створив балетну трупу, яка поставила «Лебедине озеро» П. Чайковського. У репертуарі 1900–39 були опери Дж. Верді, Дж. Пуччіні, Г. Доницетті, П. Масканьї, Р. Леонкавалло, Ж. Бізе, Л. Яначека та ін. 1939 репертуар доповнили творами укр. композиторів. Також популяризували твори композиторів країн колиш. СРСР, зокрема балети «Три мушкетери» В. Баснера, «Тіль Уленшпігель» Є. Глебова (вперше в Україні), «Спартак» А. Хачатуряна. Вперше в Україні здійснено постановки опер — «Джоконда» А. Понкієллі, «Тангейзер» Р. Вагнера, «Страшний двір» С. Монюшка, «Отелло» Дж. Верді; балетів — «Створення світу» А. Петрова, «Медєя» Р. Габічвадзе. Втілено оригін. ред. — опери «Золотий обруч» Б. Лятошинського, балету «Мідний вершник» Р. Глієра; поставлено нові балетні вистави за творами рос. і зх. класики — «Франческа да Ріміні» на музику П. Чайковського, «Пори року» на музику А. Вівальді, «Великий вальс» на музику Й. Штрауса, «Пер Гюнт» на музику Е. Гріґа. Серед вистав: опери — «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемівського, «Наталка Полтавка» (обидві — 1941), «Ноктюрн» (1944), «Утоплена» (1949), «Майська ніч» (1961), «Різдвяна ніч» (1990), «Тарас Бульба» (1993) М. Лисенка, «Наймичка» М. Вериківського (1945), «Богдан Хмельницький» (1951), «В степах України» (1954) О. Сандлера, «Катерина» М. Аркаса, «Назустріч сонцю» А. Кос-Анатольського (обидві — 1957), «Лісова пісня» (1960), «У неділю рано» (1966) В.

Кирейка, «Назар Стодоля» К. Данькевича (1961), «Відроджений травень» (1973), «Незабутнє» (1980) В. Губаренка, «Ріхард Зорге» Ю. Мейтуса (1976), «Мати» В. Загорцева (1985), «Мойсей» М. Скорика (2001), «Золотий Пінгвін» А. Сіренко (2002), «Бал-маскарад» Дж. Верді (2005), «Орфей та Евридика» К. Глюка (2009), «Любовний напій» Г. Доницетті (2011), «Чарівна флейта» В.-А. Моцарта (2013); балети — «Лілея» К. Данькевича (1941, поставлено 1946), «Хустка Довбуша» (1951), «Орися» (1964) А. Кос-Анатольського, «Відьма» Л. Дичко, «Каменярі» (обидва — 1967), «Повернення Баттерфляй» (2006) М. Скорика, «Лускунчик» П. Чайковського (1986), «Баядерка» (1997), «Дон Кіхот» (2008) Л. Мінкуса, «Кармен-сюїта» Ж. Бізе-Р. Щедрина (2002), «Есмеральда» Ч. Пуньї (2003), «Ромео і Джульєтта» С. Прокоф'єва (2004), «Корсар» А. Адана (2012), «Білосніжка та семеро гномів» Б. Павловського (2013); оперети — «Летюча миша» (1994), «Циганський барон» (2013) Й. Штрауса, «Весела вдова» Ф. Легара (2007); сцен. кантата «Карміна Бурана» К. Орфа (2009); муз. казка «Попелюшка» А. Спадавеккіа (2016). На запрошення на сцені театру виступали відомі укр. і зарубіж. арт. А. Бандровський, М. Баттістіні, Д. Беллінчіоні, К. Венс, З. Гайдай, Б. Гмиря, Є. Гушалеви́ч, Г. Збоїнська-Рушковська, І. Козловський, Я. Королевич-Вайдова, С. Крушельницька, М. Литвиненко-Вольгемут, І. Маланюк, М. Менцинський, І. Паторжинський, О. Руснак, М. Сокіл. У різні роки працювали: співаки — Т. Братківська, О. Врабель, В. Герасименко, Т. Дідик, С. Добронравова, В. Ігнатенко, П. Кармалюк, П. Криницька, Г. Кузовков, І. Кушплер, В. Лужецький, Т. Поліщук, Н. Свобода, Н. Тичинська, В. Чайка, О. Чепурний; арт. балету — І. Гордійчук, К. Гордійчук, Г. Ісупов, В. Ільїнська, Ю. Карлін, Є. Костильова, І. Красногорова, П. Малхасянц, Н. Слободян, Е. Старикова; балетмейстери — Є. Вігільов, В. Вронський, К. Голейзовський, М. Заславський, К. Муллер, М. Трегубов, Т. Фесенко, М. Цейтлін; реж. — С. Архипчук, О. Зди́ховський, Є. Кушаков, М. Лукавецький, В. Манзій, О. Ріпко, М. Стефанович, Б. Тягно; диригенти — С. Арбіт, Я. Барнич, Л. Брагінський, Я. Вошак, М. Колеса, І. Лацанич, Ю. Луців, М. Покровський, Л. Туркевич, І. Юзюк; художники — П. Злочевський, В. Ласовський, Є. Лисик, Е. Ляхович, Ф. Нірод, М. Радиш, О. Сальман. Нині працюють: співаки — Н. Величко, Н. Дацько, Л. Качала, А. Липник, О. Ляхач, С. Мамчур, С. П'ятничко, Н. Романюк, Л. Савчук, О. Сидір, Р. Трохимчук; арт. балету — Є. Коршунова, А. Михаліха, О. Потьомкін, Є. Светліца, Х. Трач; реж. — Р. Валько; диригенти — З. Бервецький, І. Сташишин, М. Юсипович. У різні роки керівництво здійснювали: дир. — Л. Геллер, В. Гожиця, Т.

Павліковський (1-й дир. і худож. кер.), А. Шіллер; худож. кер. — А. Дідур; реж. — Л. Сольський. Нині ген. дир. — Т. Едер (від 1998); худож. кер — В. Вовкун (від 2014); гол. реж. — Г. Воловецька (від 2005); гол. художник — Т. Риндзак (від 1990); гол. хормейстер — В. Коваль (від 2004); худож. кер. балету — І. Храмов (від 2002); гол. диригент — М. Дутчак (від 2001). Проводять Міжнародні фестивалі опер. мистецтва (від 1988) та конкурс опер. співаків (від 1991) ім. С. Крушельницької. У 2002 в дзеркал. залі встановлено пам'ятник С. Крушельницькій (скульптор Я. Скакун), згодом — погруддя О. Мишуги, М. Менцинського, художника Є. Лисика, диригента Я. Воцака. У театрі здійснено першопрочитання низки творів сучас. укр. композиторів; іноз. опери виконують

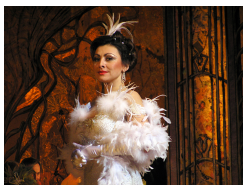
мовою оригіналу. Колектив брав участь у багатьох між-нар. муз. фестивалях. Гастролі у Польщі, Чехії, Нідерландах, Італії, Іспанії, Франції, Німеччині, Бельгії, Лівані, Катарі.

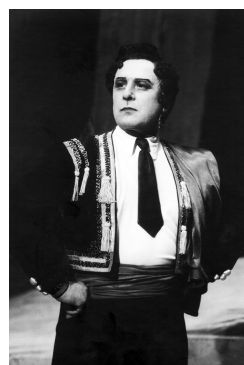
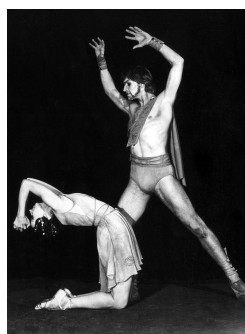
Рекомендована література

1. Терещенко А. Львівський державний академічний театр опери та балету ім. І. Франка. К., 1989;
2. Кияновська Л. Зоряний час театру (про нові вистави Львівського оперного театру) // Музика. 2000. № 6;
3. Швець Н. Львівські прем'єри українських опер 1980-х років // Мист. обрії'2004: Альм. К., 2004. Вип. 6.

Н. М. Труш

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Львівський національний академічний театр опери та балету / Н. М. Труш // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-59668>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).